

D E P L A T E
(!)(!)(!)(!)(!)(!)(!)

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring "DE PLATE", v.z.w.

Hoofdredacteur : O. VILAIN
Rogierlaan 38, bus 11
8400 OOSTENDE

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen ondertekende bijdragen.

10e jaargang, nr. 2 - februari 1981

In dit nummer :

- blz. 3 : G. BILLIET : Uit de bibliografie van Oostende (5) Antony VALABREQUE
- blz. 6 : N. HOSTYN : Vergeten Oostendse schilders XIII (L. Royon ; vervolg)
- blz. 8 : E. SMISSAERT : Een ode aan Guido Gezelle en aan lief en eigen Noordzeestrand
- blz. 9 : E. SMISSAERT : Het cultuurarchief van de provinciale dienst voor cultuur van West-Vlaanderen
- blz. 10 : N. HOSTYN : Oostendse muziekgeschiedenis X. Emile Perier, dirigent in het Kursaalorkest
- blz. 13 : H. EVERAERT : Herinnering uit de Wereldoorlog I (vervolg en slot)
- blz. 19 : E. SMISSAERT : De streek van Oostende en de Ferrariskaart Julius l'Abbé, Oostends activist
- blz. 20 : O.V. : Strandfolklore (fotoblz.)
- blz. 21 : Y. VAN HYFTE : De Duitse Keizer Willem op bezoek in Oostende, augustus 1890
- blz. 22 : Jaarverslag "De Plate" 1980

FEBRUARI-ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkundige Kring "DE PLATE" heeft de eer en het genoegen u uit te nodigen op de voordracht met film die doorgaat op

donderdag 26 februari 1981 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat 6, Oostende.

het onderwerp : DE BOUW VAN EEN HOUTEN JACHT en daaropvolgend
DE SOLOREIS ERMEE OVER DE ATLANTISCHE OCEAAN.

de spreker : de heer Gustaaf VERSLUYS.

Toen we voor enkele jaren voor onze kring een voordracht brachten over de bouw van een houten vissersschip, dachten we dat het met de houtbouw op onze scheepswerven definitief gedaan was.

Groot was onze verwondering toen we einde 1977 van de plannen hoorden die Gustaaf VERSLUYS, Staf voor de vrienden, smeedde in verband met het bouwen van een houten jacht. Als telg uit een aloud Bredens geslacht van timmerlui, als fervent zeiler en deelnemer van de eenmanswedstrijd over de Atlantische Oceaan (de OSTAL zoals hij in het zeilmidden noemt) had Staf het plan opgevat aan de OSTAR 1980 mee te dingen met een zelfgebouwd houten jacht van om en bij de 13 meter. Naar de plannen van de heer Keirsebilck groeide in de loop van 1978, onder de kundige handen van Staf VERSLUYS een volledig in hout gebouwde TYFOON VI, gebouwd volgens de eeuwenoude technieken op onze kust.

Naarmate de bouw vorderde mocht Staf zich verheugen in een meer dan gewone belangstel-

ling van buitenuit. Zo kwamen in mei 78, toen de boot in zijn spanten stond, Hunne Majesteiten Koning Boudewijn en Koningin Fabiola zijn werk bewonderen. En toen hij een jaar later zijn "maidentrip" deed had Zijne Majesteit Koning Boudewijn eraan gehouden die eerste reis mee te varen.

Na een jaar intens trainen met zijn nieuwe boot vertrok Staf in juni 1980, moederziel alleen in wat de zwaarste wedstrijd in de zeilsport wordt geheten, de soloreis over de Atlantische Oceaan. Na een harde strijd klasseerde hij zich ongeveer twintig dagen later tussen de allergrootsten uit de zeilwereld.

Hoe Staf de oude technieken tot nieuw leven bracht bij de bouw van zijn schip en hoe hij zich ermee een weg over de Atlantische Oceaan vocht kunt u vanavond van hemzelf horen en zien.

Een avond om van te snoepen en die door geen enkel rechtgeaard kustbewoner mag gemist worden. Zoals altijd is de toegang vrij en kosteloos en zijn ook de niet leden van harte welkom.

J.B.D.

GEMEENTELIJKE ZEEBADENDIENST

Dit jaar legde Johan Scheyving zijn verhandeling voor, om het behalen van de graad licentiaat in de lichamelijke opleiding aan de K.U.L., onder de titel : 'ONTSTAAN EN ORGANISATIE VAN DE GEMEENTELIJKE ZEEBADENDIENST AAN DE BELGISCHE KUST'.

In het eerste deel van het proefschrift wordt een algemeen overzicht gegeven van de betekenis van het baden en zwemmen vóór 1850.

In het tweede deel gaat het meer specifiek over de Belgische Kust.

Talrijke plaatsen ontstonden aan onze kust, de opkomst van het kusttoerisme bracht verwickelingen met zich mee waarmee men voorheen nog nooit was gekonfronteerd. Hier wordt de oprichting van de zeebadendienst besproken, alsook de motieven die daartoe aanleiding gaven evenals de werking van deze diensten. In het derde deel tanslotte wordt de veiligheid van de baders onder de loep genomen. De reddingsdienst, een onderdeel van de badendienst werd opgericht. Hoe ontstond die en wie zijn de redders, welke opleiding hebben ze genoten, hoe zijn ze georganiseerd, met wie werken ze samen, dit zijn enkele problemen die behandeld worden.

Verder wordt ook de huidige situatie ontleed en tevens wat in de toekomst nog kan gerealiseerd worden om onze kust optimaal te beveiligen tegen verdrinking.

R.V.T.

JOHN GHEERAERT

Weer heeft de Oostendse auteur John Gheeraert een werkje gepubliceerd over Oostende. Het heeft een klinkende titel gekregen. "Een trekschuit vol muziek ; sporen van Oostends leven rond 1815-1830".

In die Hollandse periode zijn heel wat Britse reizigers naar en door Oostende getrokken. Uit boeken en archiefstukken heeft de auteur talrijke interessante zaken, die bij zijn onverpoosd speurderswerk heeft weten te ontdekken, nu aan ons medege-deeld.

Een werkje, klein maar fijn en tevens mooi iconografisch geïllustreerd. Te bestellen mits storting van 100 Fr. op rek. nr. 000-0105768-38 van drukkerij-uitgeverij GOUWY, Torhoutsesteenweg, 433 Oostende.

O.V.

Uit de Bibliografie van Oostende (5)

Antony Valabrègue, Au Pays flamand, Tours, Alfr. Mame (z.d.) (304 blz., 28 illustr.)

Dat reisverslag gunt Oostende nauwelijks 15 blz. maar omdat het Westvlaamse en Frans-Vlaamse steden - met een oude gemeenschappelijke geschiedenis beschrijft - verdienst het m.i. hier in zijn geheel besproken te worden.

Tussen de Provençaalse auteur en Edgard Auguin (1844-1901) - waarvan "Plages belges" verleden jaar in "De Plate" ontleed werd - bestaat er een merkwaardig parallelisme. Zij waren in hetzelfde jaar geboren, beiden enthousiaste toeristen met dezelfde belangstelling, schreven eerlijk hun reisindrukken neer, publiceerden ook allebei over kunst en stierven na een actief leven, kort na elkaar, vrij vroeg, respectievelijk 56 en 57 jaar oud.

De piëteitsvolle "Préface" van Auguste Dietrich, in onderhavig werk, vermeldt schaarse biografische bijzonderheden. Antony Valabrègue (A.V.) werd geboren in Aix-en-Provence op 9.09.1844 en vestigde zich in Parijs waar hij stierf op 28.07.1900. Hij gaf enkele bundels gedichten uit en een reeks kunstkritieken, o.a. "Les Frères Le Nain". Zijn werk, zegt A. Dietrich, was slechts "le régal d'une petite minorité intellectuelle" wat geringe bekendheid suggereert. Hij was een ernstige bescheiden man, strevend naar nauwkeurigheid en wars van uiterlijk vertoon. Zo openbaart hem ook zijn natuurlijk en helder proza.

Zoals Auguin was die zuiderling aangetrokken door het Noorden en had hij in Zwitserland, Duitsland, België en Holland gereisd. Hij hield van de sfeer van oude steden met hun belforten en carillons, hun stadhuizen, hun kerken, hun artistieke schatten, hun zeden en tradities.

Zijn "Au Pays flamand", dat een aparte plaats in zijn geschriften inneemt, handelt over "la Flandre française" en het daarmee zo innig verwante West-Vlaanderen. Een streek die hij herhaaldelijk bezocht had. Volgens A. Dietrich is het een van de beste gidsen voor die gebieden. En dat wil ik graag beamen. A. Valabrègue is een ijverig opmerker, een rustige beheerste natuur, een zorgvuldig verslaggever met grote belezenheid en een uitgesproken zin voor plastische kunsten. Al mist zijn stijl de levendigheid, de sierlijkheid, de verbeeldingskracht en de humor van Auguin en was hij ook geen pittig tekenaar - zoals de auteur van "Plages belges" - zijn werk is van degelijke factuur en bezit onmiskenbare documentaire waarde.

"Au Pays flamand", geschreven na 1896, werd postuum uitgegeven, waarschijnlijk in 1901, en tekent toestanden van ongeveer een eeuw geleden. Het boek bestaat uit twee ongelijke delen. Het eerste (198 blz.) - met de hoofdtitel en ingedeeld in 12 hoofdstukken - bevat de reportage over zijn reis door Frans-Vlaanderen; het tweede, getiteld "Croquis de Belgique" gaat over Poperinge, Ieper, Brugge, Oostende, Veurne en Nieuwpoort. Dat eerste deel vat ik heel beknopt samen.

Au Pays flamand

"Je veux m'attacher au pays ou l'on parle encore flamand" zegt A.V. in zijn inleiding. " ... Dunkerque, Bergues, Cassel, Hazebrouck, préparent à mieux comprendre les villes voisines de la frontière, Ypres, Furnes, Dixmude, même Bruges et Ostende". Zijn onderzoeksterrein is afgebakend door de Aa, door een lijn lopende van Sint-Omaars over Hazebroek naar Belle, door de Belgische grens en de kust. Daar ligt "la Flandre flamingante" waarvan hij houdt.

Het taalprobleem interesseert hem sterk - en vrij uitvoerig noteer ik zijn bevindingen zonder daar diep op in te gaan. - maar hij benadert het als een zelfvoldane Franse intellectueel die bewust van het grote prestige van een machtige cultuurtaal een "ruw en onbegrijpelijk" idioom hinderlijk vindt en die impliciet de centraliserende politiek van zijn land volkomen goedkeurt. Met welgevallen signaleert hij de plaatsen waar het Frans overheerst of vorderingen maakt ... "comme ce pays est devenu profondément français ... le résultat est réellement admirable... Vandaar zijn wrevelig onbegrip als hij in Veurne het tegendeel constateert (cf. "Croquis de Belgique").

Herhaaldelijk spreekt hij met een zeker chauvinisme van "notre race" en van "deux populations et deux races différentes". Zoals zovelen verwacht A.V. de begrippen taal en ras en is hij blijkbaar onbekend met het feit dat er noch een Frans noch een Vlaams ras bestaat.

En nu zijn reisroute. Afgewerkt hoofdzakelijk per trein.

Gravelines (Grevelingen)

"... comme le seuil du pays flamand". Maar : "l'ancien dialecte a disparu". Vlaams wordt gesproken op het platteland. 'n Nogal droefgeestige stad. Drie gordels versterkingen. Hier in 1558 overwinning van Egmont op de Fransen. Geen belangrijke monumenten. Sobere kerk van Sint-Willibrord. Met Sint-Elooi en Sint-Winok : een trits van Vlaamse heiligen. Volksvrouwen met emmers aan een juk. Een gebruik : "chez toutes les nations de race germanique". (Met dat "race" gaat A.V. inderdaad kwistig om). De twee vissersdorpen aan weerszijden van de Aa, Grand-Fort-Philippe (linkeroever) en Petit-Fort-Philippe (beide genoemd naar de Spaanse koning Filips II) ontwikkelen zich zelfstandig. In Grand-Fort-Philippe leidt een jonge vrouw de visverkoop bij afslag, in open lucht.

Bourbourg (Broekburg)

Rondom : vruchtbare velden en weilanden. Hier wordt Vlaams gesproken. In het stadje zelf : alleen ... "les servantes ... quelque troupe d'enfants sortant de l'école et s'empressant de reprendre, loin du maître, la langue maternelle ... conversations de paysans... La bourgeoisie de Bourbourg a renoncé à l'ancien parler ; tout habitant aisé s'est francisé bien vite, à la ville et dans les villages voisins ... mais dans la campagne on parle flamand" op de hoeven, op de preekstoel in sommige dorpskerken, in de biechtstoel en in de catechismusles.

Broekburg is een opgewekt stadje. Verbonden met de Aa en gelegen aan het kanaal naar Duinkerke. Op dat kanaal : "bylandres". Volksvrouwen en meiden met een juk. O.L.V.-kerk met carillon en een miraculeus O.L.V.-beeld. De stad, vroeger ommuurd, leed veel oorlogsgeweld. Er werd vaak gebeden : "Dieu nous protège de la peste, de la garnison de Bergues et de celle de Gravelines". Eertijds stond hier ook een abdij van adellijke Benedictinessen.

In een herberg hoort A.V. boeren Vlaams spreken en hij is "pris d'un accès de mauvaise humeur contre cette langue qui me paraît criarde et rauque, et dont l'intelligence m'est interdite".

Er is een trage verbinding per "barque-diligence" met Duinkerke. Getrokken door paarden. De vroegere moerassen rondom zijn uitgewaterd door een web van sloten ("watergands") rond gedraineerde akkers ("terres wateringuées").

Duinkerke

Een bijzonder gevarieerde en aantrekkelijke stad die zich ontwikkeld heeft tot de derde haven van Frankrijk. Je moet niet diep in haar binnendringen "pour retrouver le vieux monde flamand à demi effacé". Van het oude Duinkerke rest er nog weinig. De verminkte maar nog monumentale Sint-Elooi-kerk met een rijk interieur en waardevolle schilderijen (Ger. Honthorst, Seghers, Jan van Reyn, leerling van Van Dyck). Het populaire belfort, eigenlijke de losstaande massieve kerktoren met carillon. De Sint-Janbaptistkerk vol ex-voto's. Aan de ingang worden litanieën, in het Frans en het Vlaams, verkocht van de H. Goewaart, patroon van bedelaars en sukkelaars. In de duinen de kapel van de volksgeliefde O.L.V. waarvan het beeld in de processie gedragen wordt door "les Bazennes" (de Duinkerke bazinnen of vissersvrouwen). En de octogonale Leugenaerstoren waarop een havenlicht en havensignalen gemonteerd zijn. Daarachter ligt "le Minck", de vismijn, uit 1531. Er is een moderne overdekte markt gebouwd maar de visverkoop bij afslag gebeurt hier nog. "Aux abords du Minck, le flamand est naturellement la langue populaire". Hier heerst ook de gewone marktdrukke. En weer volksvrouwen en meiden met een juk. Een stadsomroeper met een koperen bekken. En je kunt er "le couque boterum" (sic) kopen.

A.V. bezoekt nog een paar dorpen. Malo-les-Bains, het strand van Duinkerke : casino, badkarren, ezelkaravaantjes. Verder naar het oosten : Zuydcoote (Zuidkote), een verloren stip, sinds de catastrofale storm van 1777. Een schooltje met 80 leerlingen en één meester. Op de resten van de kerktoren : een seinpaal. Rondom : wind en zand. In Ghyvelde (Gijvelde) vieren ze kermis. "On n'entend sonner que le "ja" flamand". Oude vrouwen met de traditionele rode rok, vroeger gemaakt in Hondschote. En dorstige boogschutters.

Bergues (Sint-Winoksbergen)

'n Heel stil vervallen stadje. Eertijds hoofdplaats van een kasselrij met 33 steden en dorpen. Het station is gebouwd te midden van een bastion van de versterkingen van Vauban. Prachtig is het onlangs gerestaureerde belfort, in Vlaamse renaissance uit de 16e eeuw. De nachtwachter vlakbij kondigt nog de uren aan in het Vlaams.

De stad heeft zich ontwikkeld rond de abdij gesticht door Sint-Winok (665), op de Groenberg, waar nog twee ongelijke torens rechtstaan, de Witte en de Blauwe toren. Relieken van Sint-Winok, vereerde stadspatroon, in de Sint-Maartenskerk (17e e.) flink gestoffeerd met doeken van Vlaamse meesters (o.a. O. Venius, Jan van Reyn, R. Van Hoecke).

In 1853 werd hier het "Comité flamand" opgericht om eigen geschiedenis, zeden en tradities te bestuderen. Tot de ijverigste leden behoorden Edm. De Coussemaker (1814-1896), Lod. De Baecker (1814-1896) en M. De Smyttere (1800-1886), de Kasselse historicus. De eerste publiceerde Chants populaires des Flamands de France (Gent, 1850 - anastatische herdruk daarvan door de Werkgroep Malegijs, Kemmel-Steenvoorde, 1976), de tweede Les Flamands de France (Gent, 1850). Aan de hand van een enquête werd een kaart opgemaakt (1856-1857) van de verspreiding van het Vlaams- en van de gemengde en verfranste gebieden. In Duinkerke ontstond in dezelfde geest : la Société dunkerquoise. Weldra ondervond die culturele beweging tegenwerking van de wantrouwige officiële administratie maar de actie werd voortgezet.

Het is moeilijk, zo gaat A.V. verder, de huidige situatie van het Vlaams te beoordelen. De plattelandsbevolking houdt ervan als van haar natuurlijk uitdrukkingsmiddel. Hij voegt er volgende relevante opmerkingen aan toe. "Les Flamands de France ne comprennent pas toujours le dialecte qui a été organisé de nos jours en Belgique et qui se rapproche, dans ses formes, du hollandais. Cette langue, en devenant officielle et littéraire, s'est éloignée de ses origines populaires (A.V. bedoelt hier de taal van de heroplevende literatuur in Vlaams België vooral bevorderd door de Van Nu en Straks-Beweging) ; le flamand qu'on parle aux environs de Dunkerque est resté, pour ainsi dire, plus classique. Un livre imprimé en Belgique offrira sans aucun doute maintes difficultés à un villageois qui voudra en faire la lecture". Bovendien is hier geen Vlaamse literatuur ontstaan". Cette abstention prouve combien l'influence de l'éducation française s'est insinuée chez eux de toutes parts". (Inderdaad, hoe kan een taal zich uiten als ze systematisch gewurgd wordt !).

In de 17e eeuw, vervolgt A.V., was er Mich. De Swaen van Duinkerke, een waarachtig dichter. Verder : Abraham De Conynck van Belle, Andries Steven van Kassel, Modewyck van Sint-Winoksbergen. De hele poëzieschat "de nos Flamands" ligt in de liederenverzameling van De Coussemaker en in enkele hier en daar verspreide stukken. Die bundel treft door natuurlijkheid en door zijn typisch Vlaamse aard, b.v. de kerstliederen.

(Jammer genoeg is de tekst van "Au Pays flamand" hier plots afgebroken want in mijn uitgave ontbreken de blz. 113 tot en met 128, waarvan 9 over de volgende pleisterplaats).

(wordt voortgezet)

G. BILLIET

- 1924 : Met de "ESKIMO" op de Rhône, het Bourgondisch Kanaal, de Yonne, de Seine en het Kanaal/Verslag van deze tocht in "L'Essor Colonial & Maritime".
- 1925 : Tentoonstelling te Vlissingen.
- 1926 : januari : Tentoonstelling in "Lever House" te Brussel ter gelegenheid van de Koloniale Week.
Adressen : Drukpersstraat, 15 Brussel en woonboot "La Bohème", Vindictivelaan, Oostende.
- omstreeks 1926 : de prentkaart : AU LARGE D'OSTENDE
OFF OSTEND
IN DER NAHE VON OSTENDE
SERIE 2 N° 5
LES PEINTRES DE LA MER
(uitg. J. MARION & CIE, Paris)
- april-mei : Met de "NYS DAM" op tal van waterlopen van Gent naar Cannes.
- 1928 : Zijn woonboot wordt geplunderd terwijl ze gemeerd lag op het Kanaal van Willebroek. Op dat ogenblik verbleef ROYON op het Ile du Levant in de Middellandse Zee.
- 1929 : Gaat te Paris wonen, Rue Guyot 32.
Reis naar Denemarken met de "ZINNIA".
- 1930 : "Het opleidingsschip L'AVENIR onder zeil" (olieverf) (Antwerpen, Nationaal Scheepvaartmuseum).
Kalender voor de "COMPAGNIE MARITIME BELGE"
Met de "IRMA" naar Esbjerg in november.
- 1931 : Neemt zijn intrek in het Antwerpse Torengedouw (Boeretoren) tot 1933.
Reist met het yacht "SQUIBS" van zijn vriend Edouard STOCKMANS langs de Vlaamse, Nederlandse en Engelse kusten.
Ter gelegenheid van de ingebruikname van de pakketboot "Prinses Astrid" biedt hij Prins Leopold een schilderij aan.
- 1933 : Met de "LEOPOLDVILLE" naar Lisboa, Tenerife & Casablanca.
Adres : Gewijde Bo. mstraat, 31 te Elsene.
- 1934 : Tentoonstelling van de groep "Les Peintres de la Mer" in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel (ROYON was een der medestichters van deze kring)
juli : met de "OYTONA" van Gent naar Lorient.
- 1935 : "De MERCATOR onder zeil" (olieverf) (Antwerpen, Nationaal Scheepvaartmuseum).
ROYON wordt aangeduid als Belgisch afgevaardigde in de internationale Commissie voor non-interventie tijdens de Spaanse Burgeroorlog, met bureau te Dover. Hij controleert er het scheepsverkeer op wapensmokkel.
- 1937 : Verplaatst naar Sète (tot april 1939).
- 1938 : Verhuist naar de Twaeckerkestraat 20 te Brussel.
- 1939 : een zeer productief jaar
december : tentoonstelling in de Galerie de la Toison d'Or te Brussel.
- 1940 : 4 maart : geeft zijn ontslag bij de "Société des Peintres de la mer".
- 1942 : november-december : deelname aan de tentoonstelling "Arts et Métiers" te Brussel
Prins Boudewijn koopt zijn "ELSENEUR".
- 1943 : januari : Tentoonstelling Galerij VEBE, Madouplein 4 te Brussel
mei-juni : Tentoonstelling in de Galerij PORTENART, Naamse Straat 47 te Brussel.

- 1944 : juni : Tentoonstelling in de Galerij PORTENART te Brussel.
- 1947 : april-mei : tentoonstelling bij PORTENART.
- : ROYON vestigt zich in het kleine huisje "CAP HORN" te Freyr nabij Waulsort. Daarvan vangen we een echo op op p. 166-167 in Antoine SCHYRGENS' memoires : "Le Monde inconnu des Artistes" (Dinant, 1957)
- 1950 : Verschijnen van Alexandre BERQUEMAN's monografie "Louis ROYON, peintre de la mer"
- 1952 : Artikel over ROYON in "Ostend-Dover Magazine"
- 1957 : maart : Tentoonstelling in Galerij PORTENART, samen met zijn vrouw Léone TONDEUR.
- 1960 : Verschijnen van Omer VILAIN's artikel "Een Oostendenaar te Brussel ... Louis ROYON" in het meinumner van "Ostend Flash" (p. 12-13). 3 schilderijen illustreerden het artikel : "Storm op de kust", "Onder Kaap Hoorn" en "Strijd voor het Leven".
- 1964 : maart : tentoonstelling in Galerij PORTENART.
In deze jaren tal van contacten met de marineschilder Carlo ADAM uit Châtelet.
- 1965 : maart : idem.
- 1966 : ROYON begint een artikelenreeks in "AQUATIC", magazine van de "Yacht Club de la Haute Meuse".
- 1968 : Overlijden te Waulsort en daar begraven (10 september) in "Het Visserijblad" van 19 september 1968 verscheen een in-memoriam.

Tot daar een greep uit het welgevulde leven van Louis ROYON.

Louis ROYON in de musea

- Het M.S.K. van Oostende had voor de oorlog 1940-45 3 pentekeningen van ROYON.
- In het Heemkundig Museum van Oostende worden enkele affiches van R. bewaard (pakketboten) (eigendom De Plate).
- Het Groeningemuseum te Brugge zou zijn "Zwin in de 15e eeuw" gekocht hebben. Het werk blijkt onvindbaar.
- Ook de Pinakothek te München zou ooit een werk van ROYON gekocht hebben.
- Het Nationaal Scheepvaartmuseum te Antwerpen kan fier gaan op een ontzaglijke collectie werken van ROYON : tal van schilderijen, pentekeningen, affiches, menus, prentkaarten ... maar ook dagbladknipsels, fotoalbums, briefwisseling, schetsboeken ...

dat alles is op aanvraag in te zien in het leeszaaltje van de bibliotheek van 't museum. Foto's maken is echter taboe.

Nog enkele tips voor verzamelaars van Ostendiana :

- de 2 prentkaarten in de tekst vermeld :
  - de ene met publiciteit voor de drankwinkel Alfred ROYON.
  - de andere in de serie "Peintres de la Mer".
- de reeks van 4 prentkaarten uitgegeven door de lijn Oostende-Dover. (cf. Omer VILAIN, Uitgevers van Oostendse Prentkaarten, in Ostendiana III, Oostende, 1978).
- de affiches en uurtabellen van de lijn Oostende-Dover.

Met dank aan mevrouw POUSAZ-MUYLLE
die me haar nota's over L.R. liet zien,
Dank eveneens aan Carlo ADAM

Norbert HOSTYN

EEN ODE VAN GUIDO GEZELLE (1830-1899) AAN ONS "LIEF EN EIGEN NOORDZEESTRAND".

Het eerdicht "Op de kust van Westvlanderen" verscheen in 1856, bij de intrede van Z.E.H. Leo Sloek "als pastor eener Duineparochie" (Blankenberge), afzonderlijk als 8^e plaquette van 8 bladzijden te Roeselare en werd later opgenomen in zijn eerst verschenen dichtbundel "Dichtoefeningen" (1858), in 1930 tekstkritisch uitgegeven, ingeleid en verklaard door Frank Baur in de zgn. "Jubileumuitgave van Guido Gezelle's Volledige Werken".

De dichter, 26 jaar oud, zoekt hier nog naar een eigen inzicht in en verwoording van de poëzie. De zwier van het vers en de beeldspraak roepen duidelijk herinneringen op aan de door Gezelle bewonderde Nederlandse dichter Willem BILDERDIJK (1756-1831). Wie enigszins ontvankelijk is voor het "schone geheim van de poëzie", zal dit fragment naar waarde weten te schatten ...

Voor al 1980 het Gezellejaar is.

E. SMISSAERT

Op de kust van Westvlanderen

- .....
- v. 17 Aloude kinderen van Vlandrens oude boorden,
gij, die noch groene wee, noch veie terruwland,
noch veld, noch bos, noch koorn,
[noch vruchten ooit bekoorden
- v. 20 tot scheiden van 't u lief en eigen noordzeestrand ;
gij, die gewonnen en gevoed beneën de kruine
des zandhils, waarmeê God het machtig water bindt,
het zeerot en 't gedruisch weêrhelmende op den duine,
het wistlen van het zand, en 't joelen van den wind,
- v. 25 of waar 't een wiegelied, in uwe jonge jaren
bemindet en nu nog met blij gemoed aanhoort ;
gij, die geen taaie schel, maar swanselende baren,
met scharre en riester niet, maar met uw kiel doorboort ;
gij, die van 't brakke veld, dat God in de eerste dagen
- v. 30 met zegen overgoot, en menigvuldigheid
van zwenmend vischgedierte in zijnen schoot deed dragen,
den rijken oest opdoet, door u niet voorbereid ;
waar toeft gij thans ? Laat af ! Al waart ge aan 't zeildoeknaaien,
of, spijker in de vuist, aan 't splitsen in het want,
- v. 35 of, veerdig met den doek gespannen op de raaien,
reeds wachtende op den wind, met roêrstok in der hand ;
laat af ! Den anker, laat hem slapen en verzanden,
en 't ebbende getij weêr ledig henengaan ;
neen, vrouw, gij hoeft nog niet 't gewijde was te branden,
- v. 40 noch moet gij, kleene knaap, daar hooge op d'hillen staan
en kijken diep in zee, met waterblinkende oogen,
naar vaders schip dat gaat, naar 't zinken van zijn mast :
hier blijft hij thans met u, zwijgt, wilt uw traantjes droogen,
ga, houdt uw Vaders en uw Moeders handen vast !
- v. 45 Och spoeit, al wie daar ver van vrouw en kind gevaren,
met wind en water strijdt en 't dierbaar leven waagt
op 't krakend hout, dat hupt en zwankelt door de baren,
en broos, den broozen schat van 's zeemans dagen draagt !
Och spoeit, en laat den visch gerust zijn nooddruft zoeken

- v. 50 en, wandlende ongestoord, door 't ruime water gaan ;
 stiert omme, boeit den wind in 't zwellen van de doeken
 en doet hem met het roêr u ten gebode staan :
 hij trekke 't ranke schip, den boegspriet in de golven,
 en, schuimwit van 't geweld, naar d'have weêr ; maakt spoed,
 v. 55 maakt spoed, uw kiel in 't zand, en 't anker vastgedolven,
 duine op, te Kerkwaard is 't dat gij nu snellen moet.

.....

Guido GEZELLE

v. 18 : veie : vet, vruchtbaar ; terruwland : tarweland // v. 22 : zandhil : zand-
 heuvel, duin // v. 23 : zeerot : het gerucht dat men over zee hoort hangen // v.
 24 : wistelen ; schuifelen // v. 25 : of waar 't : als ware 't // v. 27 : taaie schel :
 harde bodemkorst ; zwanselen : heen en weer bewegen van 't water // v. 28 : scharre :
 ploegschaar ; riester : ploegblad // v. 32 : oest : oogst // v. 34 : splitsen,
 splissen : ontrafelen // v. 35 : raaien : de raas // v. 36 : roerstok : roerspaan //
 v. 38 : ledig : onwerkzaam, nuttelocs // v. 47 : zwankelt : frequentatief van zwanken :
 wankelen //

HET CULTUURARCHIEF VAN DE PROVINCIALE DIENST VOOR CULTUUR WEST-VLAANDEREN

Het driemaandelijks tijdschrift van de "Vereniging van Archivarissen en Bibliothecarissen van België" (V.A.B.B.) biedt sedert enkele jaargangen een korte, bondige kennismaking aan met diverse, weinig bekende (voor het grote publiek althans), zogenaamde "speciale bibliotheken". Aldus stelt Luc Schepens, hoofd van de Provinciale Bibliotheek en Cultuurarchief van West-Vlaanderen (P.B.C.), "Het Cultuurarchief van de Provinciale Dienst voor Cultuur West-Vlaanderen" voor aan zijn collega's en belangstellenden, in de ruime zin van het woord, in "Archief- en Bibliotheekwezen in België" (deel 50, nrs. 1-4, 1979, pp. 102-103). Het cultuurarchief vormt een aanvulling van de bibliotheek. Het is afgestemd op de "Westflandrica" : alles wat verband houdt met de provincie West-Vlaanderen vanaf 1830. Het depot werd opgericht in 1963. Archivaris Luc Schepens. Het is ondergebracht in het Provinciaal Administratief Centrum (Domein Boeverbos, Koning Leopold III laan 41, 8200 Brugge 2), als onderdeel van de Provinciale Dienst voor Cultuur. Het cultuurarchief heeft als oorsprong de collectie Michiel English waarin zich een deel van het archief Adolf Duclos bevond, benevens een collectie iconografie ; het groeit aan door aankoop uit privé-bezit, inzamelen kiespamfletten, circulaires van verenigingen, enz. Inventaris op steekkaarten in de Algemene onderwerpscatalogus van de bibliotheek (ook gedeeltelijk opgenomen in L. Schepens, Westflandrica. Keuze uit de onderwerpscatalogus van de Provinciale Bibliotheek en Cultuurarchief te Brugge).

De Provinciale Bibliotheek en Cultuurarchief bezit geen eigenlijk historisch archief met specifieke fondsen van instellingen. Zij bezit wél een "cultuurarchief", geïntegreerd in de bibliotheek, hoofdzakelijk bestaande uit brieven en handschriftelijke notities afkomstig van een aantal Westvlaamse prominenten, benevens collecties foto's en prentkaarten, iconografie van in West-Vlaanderen vereerde heiligen, doodsbeeldjes, verslagboeken en circulaires van verenigingen, kiespamfletten, affiches, enz. Al deze documenten zijn geïnteriseerd. Naast de specifieke "Westflandrica" bezit de P.B.C. een afzonderlijk fonds "Eerste Wereldoorlog 1914-1918", waarin eveneens boeken, documenten en foto's thematisch zijn gerangschikt in de onderwerpscatalogus. Het archief beslaat momenteel 75 strekkende meter, geklasseerd volgens het numerus currens principe.

E. SMISSAERT

(vervolg)

Hoog tijd nu om de muziekprogrammatie van Emile PERIER eens van naderbij te bekijken. Eerst enkele programma's uit het jaar 1878. Tot op vandaag genieten alleen CHOPIN, SCHUBERT, HAYDN, STRAUSS, MOZART, SAINT-SAENS, GOUNOD & DELIBES wijdere bekendheid. De meeste anderen behoren nu tot het rijk der vergeten grootheden.

maandag 22 juli 1878

"Zampa" ouverture	F. HEROLD
Rondeau Villageois	RAVINA
Marche Funèbre	F. CHOPIN
Chanson d'amour	HAUSER
Moment Musical	F. SCHUBERT (Cellosolo DE HAES)
Air de Ballet uit "Le Prophète"	G. MEYERBEER
Andante uit "Surprise-Symphonie"	J. HAYDN
La Vague-Valse	O. METRA

4 augustus 1878

"Zampa" ouverture	F. HEROLD
Andante uit "Surprise-Symphonie"	J. HAYDN
Marche Egyptienne	J. STRAUSS
Menuet & Final	MOZART
Amour Discret	RESCH
Danse Macabre	C. SAINT-SAENS
Beau Danube	J. STRAUSS

5 augustus 1878

Marche Militaire	F. SCHUBERT
Chant du Soir	R. SCHUMANN
Ouverture "Hamlet"	BACH
Les Bergers Watteau-Air de danse Louis XV	L. GREGH
Un jour d'été en Norvège	WILLMERS
Meditation	GOUNOD
"Coppelia" Polka-Mazurka	L. DELIBES

Op 30 augustus 1878 was er dan nog het optreden van de beroemde pianovirtuoos Alfred JAELL die eigen werk uitvoerde : "Le Carillon" & Canzonetta Veneziana" en verder met de zangeres DUPOUY, de cellist J. HOLLMANN en de violist Eugène YSAÏE kamermuziek uitvoerde.

Eerder in augustus was er het optreden van de pianiste WIENECOWSKA.

X X X

Een decennium later (1888) is PERIER actiever dan ooit als dirigent van het Kursaal-symphonieorkest. Anno 1888 zette het orkest zijn seizoen in op 1 juli.

Voor dat jaar waren ondermeer volgende orkest-solisten gecontracteerd : SMIT-viool, VAN ACKER-cello, WARLEMONT-contrabas, VERBERCKMOES-klarinet, DE JAEN-hobo, VLAMINCK-fluit, BALLY-fagot, RANSY-hoorn, PIERKOT-piston, CLUYTENS-trompet, MOUQUE-trombone en GOSSEAUX-pauken.

Het inauguratieprogramma zag er als volgt uit :

HOMMAGE DE L'ORCHESTRE DU KURSAAL

A SON CHEF

MONSIEUR EMILE PERIER

10 SEPTEMBRE 1884

Dit alles staat uitvoerig beschreven in "La Saison d'Ostende" van 12 september 1884, waar we ook iets vernemen over het karakter van onze man : "M. Périer s'emporte quelquefois, cède de temps à autre à son tempérament qu'on dirait tout méridional, mais ces petits orages là ne laissent point de trace".

Na Joseph MICHEL werd DESWERT directeur van het muziekconservatorium en meteen ook PERIER's assistent-dirigent, wiens taak het was de repetities te leiden, en in te springen wanneer nodig. DESWERT stierf in 1891 en toen kwam RINSKOPF op de planken, maar dat is dan weer een ander verhaal.

Met de komst van RINSKOPF liet de inmiddels 70 jaar oude PERIER vlug het zware werk over aan zijn jongere collega. Officiëel bleef hij nog enkele jaren "in dienst" en op zondag 22 augustus 1897 had in 't Kursaal een tweede groots huldebetoon ter zijner eer plaats, ditmaal in aanwezigheid van ons aller Leopold II. De gevierde dirigent werd onder bloemen bedolven. Na het gelegenheidsconcert werd hij bij de Vorst geroepen die hem zijn voldoening over zijn prestaties van de voorbije twintig jaar uitdrukte.

PERIER leefde nog tot in oktober 1913. Hij overleed toen in zijn villa te Bois-Colombes nabij Parijs.

X X X

Naast dirigent was PERIER ook componist.

Een "Grande marche triomphale 1870-1880" werd anno 1880 in het Kursaal uitgevoerd.

We kennen ook nog een "Défilé Martial" (vóór 1888).

In zijn Parijse jaren arrangeerde hij veel muziek voor piano & viool, naar thema's uit "La Norma", "De Barbier van Sevilla", "Ni larmes ni regrets" van BOIELDIEU, "Sans Amour" van MASINI en "Lucrezia Borgia" van DONIZETTI. Ze werden in 1853 uitgegeven en kenden een zeker succes : "L'auteur a su réunir les plus beaux motifs de ces opéras. Ces morceaux ont été exécutées à Paris dans plusieurs concerts avec le plus grand succes" (La Feuille d'Ostende, 15 januari 1854).

Iconografie van Emile PERIER :

- Een portretfoto van PERIER is te zien in een "Guide Ostende L'été" (Ostendiana G. 952.3)
- In "La vie d'Ostende" liet MARS een karikatuur van PERIER afdrukken.

Norbert HOSTYN

Bronnen :

- La Saison d'Ostende
- Le Carillon
- La Feuille d'Ostende
- L'Echo d'Ostende

1915

Nieuwjaar in de loopgrachten doorgebracht. Mijn blikken richten zich naar Middelkerke, welke ik zeer goed zag staan.

- 15 feb. Aankomst van de eerste mannen van de klas 1914 gekleed in Franse kleren. Velen van de oude soldaten hadden bijna geen kleren noch schoenen meer. Velen gingen met blokken. Op het einde van februari wordt het 5de Bataljon gevormd. Ik verander met geheel de compagnie naar 2/V. Ons bataljon gaat naar de loopgrachten in Nieuwpoort. Wij bezetten van aan Passendale Vaart tot aan den IJzer naar Sint-Joris toe. Daar lag mijn dorp recht voor mij. 't Was verschrikkelijk daar niet kunnen naartoe gaan en niets van huis wetende. Wij trokken maar alle 5 dagen, 2 dagen in lijn. De dagen zijn nog zeer koud en veel regen.
- 24 of 25 mrt. Afgelost door het 10de Linierregiment en vertrek naar Bray-Dunes in rust. Ik ben in kwartier in het café de Domino, bewoont door Laurent Vandebon. Hier heb ik mijn eerste portret laten trekken. Bijna alle dagen ging ik naar De Panne bij Joseph Rogier en Charles Lombaert.
- 15 april Ik ben korporaal benoemd.
- 23 apr. Plotseling vertrek naar Steenstraete waar een hevig gevecht plaats had. Vertrokken uit Bray-Dunes te voet naar De Panne en vandaar de tram op naar Oost-Vleteren, waar wij allen reeds genoeg gezien hadden want 't waren al gekwetsten van grenadiers en carabinieri dat wij zagen. De compagnie is recht naar de lijn getrokken juist in de bocht van aan de Iepervagrt naar Pilhem op waar de Duitsers doorgebroken waren. Bij onze aankomst waren er reeds doden en gekwetsten van de compagnie. De slachting door de artillerie was erger dan aan de slag van de IJzer. Hier heeft de vijand de eerste maal zijn gas gebruikt.
- 24 apr. Nog heviger bombardement : aankomst van het 418ste en 135ste regiment van het Frans leger alsook het 1ste, 2de, 3de en 4de Zouaven. Zij zijn dwars door het veld versterking komen geven ; de mitrailleuzen maaiden ze weg gelijk de mussen.
's Avonds om 7.30 u. toen wij gereed stonden om een stormloop te doen, werd ik bedolven door een obus en kreeg een stukje in de arm, verbonden door de dokter ben ik naar de 1ste hulppost gedaan en vandaar per automobiel tot aan Hoogstade Line waar ik wat koffie kreeg ; 't was reeds 3 dagen dat wij niets meer gezien hadden om te eten.
Van Linde seffens naar Adinkerke gevoerd en daar den trein op die naar Calais vertrok. Die vreselijke slachting stond gedurig vóór mij. In Calais in het "hôpital de passage" werd het stukje eruitgehaald, dan werd ik naar het hospitaal Middleton gevoerd waar ik 4 dagen verbleven heb.
- 28 apr. Met de trein van het Rode Kruis naar Rennes in het departement Ille et Vilaine. Daar word ik naar het Hospitaal 69 gezonden ; 't was een school "Les 3 Croix" genoemd. Rennes is nogal een schone stad, juist alles in bloei en groei. Na 4 weken daar verbleven te hebben werd ik naar de depôt des convalescents van Chateaugiron gezonden, die in een oud kasteel was. 10 dagen nadien werd ik naar de depot van de divisie gezonden. De reis duurde 4 dagen langs Le Mans, Rouen, Le Tréport waar ik Thomas, René, Léon Mollet gezien heb alsook Th. Maes en Th. Vereecke ; vandaar tot aan Calais en dan naar Offekerque waar de depot was. Daar ben ik geweest tot den 16ste juni om terug naar 't front gezonden te worden. Het regiment was juist het 3de Jagers gaan aflossen ; daar was het weer een grote slachting. 't Was met een zekere schrik dat ik terugkwam, mijn moed was diep gezonken. In Alveringem ontmoete ik mijn kozijn

Henri Cornelis welke in 't regiment gekomen was.

Na 21 dagen in Diksmuide te hebben verbleven, zijn wij terug voor 8 dagen op rust naar Bray-Dunes getrokken om onze kaki kleren te ontvangen. Vandaar de grenadiers naar Steenstraete gaan aflossen, in 't zelfde gat waar ik gekwetst geweest ben. In die sector hebben wij acht maanden gezeten, 't was maar een slechte plaats, altijd bommen of granaten. Wij gingen in rust naar Oost-Vleteren, Stavele en Beveren-IJzer. De dienst was 8 dagen lijn en 12 dagen rust. In rust trachten wij ons wat te verzetten. In augustus 1915 heb ik 5 dagen verlof gehad voor Wissant welke ik doorgebracht heb bij Henri Vermeersch.

1916

Nog eens Nieuwjaar in de loopgrachten doorgebracht. Tot nu toe nog geen woordje van thuis. De 5de januari ging het bataillon naar De Panne naar 't bad waar allen goed nat waren van binnen van commandant tot simpel soldaat. Dan werd Nieuwjaar gevierd.

De 15e of 16e maart afgelost door de 2de Divisie en vandaar in rust gegaan voor 12 dagen in Bray-Dunes, dan 8 dagen in Isenberge en terug voor 8 dagen geweest in Chateaufort bij Pierre Van Hove welke hovenier was in een kasteel. In het doorgaan 's morgens in Parijs aangekomen waar ik mijne ogen opengetrokken heb. 's Namiddags naar Versailles getrokken en dan 2 uren te voet naar Chateaufort. Daar mij nogal verzet en in het terugkeren eens Parijs doorgetrokken en wat bezichtigd. Na onze rust in Bray-Dunes zijn wij naar de sector van Pervijze getrokken, deze was nogal stil ; daar gebleven tot op het einde van november. Wij gingen in rust naar Avecapelle in Bulskamp. 18 dagen dienst en dan 18 dagen rust.

Den 1ste juni 1916 is het 23e Linieregiment terug gevormd, ik passeer met geheel de compagnie in 2/II.

In september ben ik in verlof naar Le Tréport geweest bij Mad. Deboyser waar ik goed ontvangen geweest ben gedurende 8 dagen. Le Tréport is een schoon badstadje. Juist was Georges Rouzeeuw in verlof ; tesamen nogal op zwier gegaan. Afgelost in Pervijze door de ruitery zijn wij voor 2 dagen naar Ghyvelde getrokken vandaar voor 6 dagen naar Bray-Dunes waar wij ons gereed maakten om verder Frankrijk in te trekken.

Op 1 of 2 december naar het kamp van Mailly vertrokken. Eerst van Bray-Dunes te voet naar de Franse Moères getrokken waar wij 1 nacht doorgebracht hebben ; vandaar 's anderdaags morgens te voet naar Bergues gegaan waar de trein gereed stond. Dan 2 dagen en 2 nachten gelijk haringen in beestewagens gestoken. De trein is langs Saint-Omer, Calais, Amiens, Meaux, Chateau-Thierry en Châlons-sur-Marne getrokken om in het station van Mailly af te stappen. Hier hebben wij 1 maand goed gedraaid om de Franse aanvalsmethode te leren. Hier heb ik mij erg verveeld en vooral koud weder en veel regen in die kalkachtige streek.

1917

In Mailly onze Nieuwjaar doorgebracht. Van 't Frans leger hebben wij 1 halve fles wijn en 1 fles champagne met 4 gehad, sigaren en biscuits.

3 jan.

Terugkeer naar het front, eerst weer voor 4 dagen naar Bray-Dunes achter ons goed, dat wij daar gelaten hadden en dan 4 dagen in Bulskamp. Dan terug naar den sector van Steenstraete en Maison du Passeur gegaan. Hier had men een gemakkelijke dienst : 9 dagen lijn en dan 3 à 4 dagen rust in West-Vleteren en in Stavele altijd voor 6 dagen. In februari ben ik naar C.E.D. gegaan

(centre d'instruction divisionnaire) als leerling vooraleer ik sergeant ben benoemd geworden. Dit duurde 6 weken in Oost-Kapel bij Beveren-IJzer. Daar was ik alle dagen bij Honoré Seys welke daar met zijn colonne automobielen lag. De sector was wat kalmer dan in 1915. In september en in mei ben ik in verlof geweest naar Le Tréport bij Henri Vermeersch welke daar was komen wonen. In juni zijn wij naar de sector van Diksmuide getrokken waar het bijna onuitstaanbaar was vooral gedurende het offensief dat de Fransen en Engelsen in Merkem en Langemark deden. Gedurende die tijd moest ik op patrouille gaan, waar 1 man gebleven is ; in zo'n mitrailleurvuur was ik nog nooit geweest ; gelukkig er doorgeraakt. Mijn kozijn Henri Cornelis is erg gewond. Sergeant benoemd den 17 augustus. Wij gingen in rust naar Bulskamp, Wulveringem, Steenkerke en AveKapelle. 18 dagen dienst en 18 dagen rust. In november afgelost en voor 1 maand in rust naar Leisele gegaan. Daar heb ik verschillende kennissen gezien. Rond den 15de december naar de sector van Lo getrokken. Het regiment is eerst voor 18 dagen in rust geweest in Hoogstrate. Met Kerstdag was ik de wacht in 't dorp. Ik dacht nog eens aan het bal van de "Vrolijke jeugd" in Middelkerke van 1913. Den 30ste december in congé naar Le Tréport vertrokken nog eens bij Henri Vermeersch.

1918

Goed Nieuwjaar doorgebracht in Le Tréport. Daar mijn portret laten trekken, welke ik naar huis opgestuurd heb. In de sector van Lo 3 dagen loopgrachten gedaan, dan de 17de februari naar de B.R.I. vertrokken als instructeur. Eerst 2 dagen aan 't Doortje bij Houtem en vandaar naar Bray-Dunes. 't Was een geheel ander leven dan naar de loopgrachten te gaan. De 1ste april ben ik naar het bruiloftsfeest van mijn beste vriend Joseph Rogier geweest. In de Franse Moëres waar ik mij goed verzet heb. 's Morgens teruggekomen van de bruiloft, wierd ik door onze commandant een opdracht opgelegd als oefening een vijandelijke voorpost in de duinen van Cabourg in te nemen. Van ver stond er een officier te paard deze oefening te volgen. Almeteens kwam die bij onze post en vroeg uitleg over deze oefeningen. Met verwondering stond ik voor Z.M. Koning Albert. Die vertrok weer en volgde verder de uitslag van de oefening. Toen ik in de Compagnie in Bray-Dunes terugkwam had Z.M. de Koning laten weten dat hij de Sergeant die de oefening leidde gelukwensde. Van onze kommandant mocht ik gaan rusten na het bruiloftsfeest van daags voordien. Daarna ging ik 's zondags als ik vrij was Joseph Rogier bezoeken of anders eens naar Malo-les-Bains tegen Duinkerke. Hier heb ik 8 maanden goed leven gemaakt terwijl het regiment veel verliezen had aan 't front in de sector van Merkem. Op het einde van september bereidde men een groot offensief voor en mijn vrees was niet ongegrond dat ik daar ging moeten aan deelnemen. Den 28ste september 's nachts om 2.30 u. ging een kanonschot af in de Belgische Moeren. Op hetzelfde moment begon het van aan de zee totaan de Elzas een spervuur dat tot 's morgens 6 u. duurde en dan vertrok mijn regiment van aan de Hippe naar Jonkershove, in 't Bos van Houthulst op ; veel verliezen. Den 30ste 's morgens moest ik het regiment vervoegen welke reeds door 't bos was aan Stadenreke. Als ik op de gewonnen grond stapte kon ik maar schreden richten of 't lagen lijken zowel van ons regiment of van de vijand. Ik werd naar de 2de Compagnie gezonden, welke reeds 28 doden en 46 gekwetsten had. 't Was verschrikkelijk te zien hoe wij gesteld waren met modder en niet konden geravitalleerd worden. Op het laatste kwamen de vliegers brood en vlees smijten en 't was altijd maar vooruit, maar 't ging nu maar traag meer. Aan Sleyhage moesten wij blijven tot Hooglede en Roeselare gevallen was.

- Hier heb ik water van de Zarrenbeek gedronken door te grote dorst. Na 2 dagen onder een hevig bombardement gezeten te hebben werden wij afgelost door de 4de Divisie, vandaar te voet tot aan de drie grachten waar wij de tram genomen hebben naar Houtem, aan de Dode Man ; daar 3 dagen uitgerust en vandaar naar Diksmuide in de loopgrachten. Mijn bataillon was in derde lijn tegen Oostkerke voor 2 dagen toen wij almeteens 's nachts om 1 u. vertrokken
- 15 oct. naar een onbekende plaats ; wij gingen naar Sint-Jacobskapelle, vandaar naar Woumen, Klerken, Zarren, Esen en verder naar Vladslo, de vijand was achterna, wij achtervolgden hem tot tegen het Fraetsbos, waar ik voorwacht geweest ben. De Duitsers hadden verschillende woningen in brand gestoken. Die dag hadden wij meer dan 20 kilometer in de benen met het ranseltje op de rug, maar 't gaf goede moed te kunnen vooruitgaan.
- 16 oct. Om 5 u. 's morgens vertrokken naar Leke op vandaar naar de Moerdijk op ; de eerste burgers welke ik gezien heb waren op de weg van Koekelare naar Torhout, onze vreugde was niet te beschrijven. Allen hadden goede hoop weldra hunne geliefde wezens te mogen weerzien. In Moere was het niets anders dan vlaggen en 't muziek onthaalde ons daar. De eerste kennis welke ik zag was de pastoor Ghuyot., die onderpastoor in Middelkerke was geweest, vandaar de Moerdijk op, door Eernegem naar Bekegem, waar wij geslapen hebben. 's Anderendaags om 5 u. op weg door Zerkegem, Snellegem, Loppem naar Oostkamp waar ons regiment welke voorop was, op weerstand viel voor het dorp. Mijn compagnie was in tweede lijn, terwijl het derde bataljon trachte vooruit op te rukken, verbleven wij in een park bij het dorp, waar de Duitsers hevig op schoten met obussen en zelfs gas. De burgers vluchten in allerijl weg, 's anderendaags morgens was het dorp ingenomen, mijn compagnie ging recht door het dorp en ik werd op verkenning gezonden in het kasteel van de burgemeester van Oostkamp, waar allen gereed stonden te loeren welke troepen daar gingen binnenkomen. Het pakte mij aan 't hart de vreugde der bewoners te zien dat zij verlost waren. Zelfs kon mijn verkenning bijna niet vooruit, dan het water overgestoken waar gans het bataljon mij vervoegde. Dan zijn wij voortgetrokken tot aan de ijzerweg van Brugge naar Gent, dichtbij het station en dan tot aan de Gentse Vaart, waar de bruggen gesprongen waren. Seffens werd er een brug gemaakt en het tweede linie trok voorop, de vijand achterna. Wij waren in tweede lijn en gingen langs Beernem, Oedelem, Knesselare naar Ursel op, daar hielden wij halt daar de voorwachten van het 4de in aanraking waren in Zomergem. Mijn compagnie is gekantonneerd geweest in een hofstee bij het dorp van Ursel. De kapitein weigerde mij een verlof om naar mijn ouders te gaan.
- 21 oct. 's Morgens om 9 u. ben ik vertrokken uit Ursel naar huis, zonder toelating. Te voet langs Knesselare, Oedelem, Assebroek naar Brugge waar ik op een auto-mobiel gezeten heb tot in Jabbeke. Van daar terug te voet door Ettelgem, Oudenburg, Zandvoorde, Konterdam waar ik Mathilde Tratsaert gezien heb die mij inlichtte dat mijne ouders in de Peter Benoitstraat woonden. Ik liep er bijna naartoe, door het Bosje recht naar die straat. Vooraleer ik daar aankwam vroeg ik naar het nummer en zij wezen het huis aan waar mijn onkel August Everaert woonde. Daar gekomen om 5.15 u. kon ik mijn tranen niet weerhouden als ik tante zag, dan trok ik binnen waar mijn grootmoeder ziek te bed lag, zij verkende mij niet meer. De zuster welke haar bezorgde ging mijn moeder verwittigen, die bijna zot kwam van vreugde en ik niet minder van haar weer te zien. Dan trok ik naar huis waar ik maar mijne vermoeidheid gewaar werd, ik kon niet meer weg. Vader was alleen, mijn broeder Odiel was opgedreven geweest door de vijand als deze weggetrokken waren. Thuis konden zij mij inlichten dat hij in Gent was. Mijn zuster Maria was verwittigd geweest dat ik thuis was en seffens van als zij de deur openstak kwam zij aan mijnen nek gevlogen, wat was zij veranderd, 't was een jonge dochter geworden.

Oh ! dan vroeg ik haar dat zij mijne lieve Lucie ging verwittigen, want reeds wist ik dat zij 'de Oostganie' was. Zij is seffens medegekomen met mijne zuster en het wederzien deed mij paf staan. 't Geluk was te groot na 4 jaar scheiding. En alswanneer mijn vader en nonkel August thuis kwamen was al mijn leed en vermoedheid vergeten na zoveel geluk.

- 22 oct. 's Morgens rap mijn velo opgezet en dan te vluchten naar mijn Lucie in Maria-kerke-bad. Die gelukkige stonden welke wij dan te samen genoten hebben was niet te beschrijven. 's Namiddags met vader wat familie bezocht.
- 23 oct. 's Morgens om 7 u. ben ik per velo terug naar Ursel getrokken waar mijn compagnie nog in dezelfde plaats was, daar kwam ik rond 1 u. aan en 's avonds om 6 u. trok mijn bataljon naar de tweede lijn, een halfuur van Zomergem waar er gedurig nog gevochten werd.
- 24 oct. Het 2de bataljon gaan aflossen in eerste lijn, mijn compagnie lag tegen de gendarmerie van Zomergem. Daar juist aangekomen leg ik mijn ransel neder en ging ik tot bij de schildwachten. Een obus viel juist waar mijn ransel lag welke doorschoten werd. Oh wat was ik tevreden dat aan dit ontsnapt was !
- 25 & 26 oct. Nog altijd onder het geschut met gasobussen. 's Avonds afgelost door het 3de bataljon en in rust terug naar Ursel, welke ook beschoten werd.
- 27 & 28 oct. In rust in Ursel. Den 29ste 's avonds vertrokken om aan te vallen. Mijn bataljon vertrok in tweede lijn en moest de vaart oversteken tot aan het Delieverkanaal.
- 1 nov. Op grote weerstand aan de vaart gevallen, waar wij veel verliezen ondergaan. Onmogelijk de bruggen te leggen. Zelfs gelukt het de vijand terug over de vaart te komen. Het is bijna onuitstaanbaar van het gas. Mijne compagnie is gans uiteengeslagen. Een peleton is omsingeld. Ik werd achter munitie gezonden. Nog nooit ben ik zo afgemat geweest.
's Morgens om 5 u. afgelost door het 5de linie en wij kwamen met 20 mannen van de compagnie terug in Ursel, het peleton welke omsloten was, is er goed uitgeraakt, alleen 1 dode en 2 gewonden achterlatende ; om 5 u. 's namiddags vertrokken naar Sint-Joris-ten-Distel, waar wij verbleven hebben.
- 2 nov. 's Morgens vertrokken naar Oostkamp in rust.
- 3 & 4 nov. In Oostkamp. Den 4de (na 72 uren naar Oedelem vertrokken langs Beernem, waar ik in de meisjesschool gekantonneerd was).
- 5, 6 & 7 nov. In Oedelem. Nieuws ontvangen van het afsterven van mijn grootmoeder.
- 8 nov. Vertrokken in klein verlof voor 6 dagen. Aankomst thuis rond 4 u. waar allen tevreden waren mij voor enige dagen te zien. Maar mijn lieve Lucia was niet thuis, dit deed mij spijt.
- 9 nov. In Middelkerke de puinen van ons huis gaan bezichtigen.
- 10 nov. Met mijne ouders en zuster naar Raversijde getrokken bij mijn nonkel August Cornelis.
- 11 nov. Achter mijn goed getrokken welke in Bray-Dunes stond. Daar kwam ik aan rond 11 u.. Juist als de wapenstilstand getekend was. Mijn vreugde was onbeschrijfelijk, zodanig ben ik blijven haperen dat ik bijna niet terug in Oostende geraakte.
- 12 nov. Doorgebracht bij mijn Lucie, alsook den 13 november. Spijtig dat er reeds 3 dagen vervlogen waren zonder haar te zien. Vandaag had ik ook het geluk mijn broer terug te zien, welke ik bijna niet meer herkende.

- 14 nov. Om 7 u. 's morgens vertrokken met mijn broer naar Brugge, waar ik juist het geluk had mijn regiment te vinden welke van Gent gekomen was. Van Brugge naar Lapscheure vertrokken om de wacht aan de Hollandse grens te leveren. Daar deed ik dienst van officier en was goed geïnstalleerd. Daar gebleven
- 22 nov. tot den 22 november, vandaar naar Sint-Kruis getrokken om 's anderendaags 's morgens naar Wenduine te komen om wacht doen. Daar in het Hotel Thielt gelogeerd.
- 23 nov. 's Namiddags ben ik te voet naar Oostende getrokken, zij waren mij daar niet verwachtende.
- 24 nov. 's Zondags met mijn allerliefste doorgebracht.
- 25 nov. Terug naar Wenduine gegaan. Dan 26ste ben ik met mijn peleton naar De Haan vertrokken, waar ik de dienst moest inrichten. In kwartier in het Hôtel du Coq.
- 27 nov. Terug naar huis gekomen en 's avonds per velo teruggekomen naar De Haan, waar ik gebleven ben tot den 15de januari 1919. Alle weken tenminste ging ik drie maal naar huis en bij Lucie.

1919

- 2 jan. Nieuwjaar in Oostende gevierd. Doorgebracht in Oostende met Valère Pattyn en René Gesquière, waar wij ons verzet hebben tot 's morgens 3 u.
- 15 jan. Met de tram om 9 u. uit Den Haan vertrokken naar Middelkerke. Ik blijf in post in Raversijde aan het pionnierpark. In kwartier bij mijn oom Louis Cornelis, waar ik het niet beter kon op hebben, dicht bij huis, bij mijn verloofde en bij de familie. Daar ben ik gebleven tot den 10de maart vanwaar ik naar de kazerne van Oostende getrokken ben.
- 18 mrt. Om 8 u. 's avonds de trein opgegaan om naar Duitsland te trekken en de Vijfde Divisie af te lossen. Mijn bataljon is in Sevelen. 's Anderendaags 's avonds om 10 u. aangekomen. Het afscheid was lastig na zolang bij allen die ik lief had te hebben geweest. Ingekwartierd bij de bakker Wiegels, waar ik nogal goed was.
- 27 mrt. In verlof vertrokken voor 26 dagen, reeds verlangde ik om weer thuis te zijn.
- 22 april Na zolang gelukkig te zijn geweest ben ik 's avonds om 10.30 . terug in Sevelen aangekomen. Vertrokken uit Oostende den 21ste om 7.35 u. 's avonds, in Brussel om 11.45 u. aangekomen waar ik gebleven ben tot 's anderendaags 6 u. Vandaar langs Leuven, Tienen, Luik, Verviers, naar Aken gereisd waar ik in stad geweest ben van 12 u. tot 3 u. Vandaar om 3.15 u. vertrokken naar Nieuwkerk, daar om 9.15 u. aangekomen en voor de rest 5 km te voet en in Sevelen ingekwartierd.
- 27 mei Reis op de Rijn. Doorgegaan met de trein naar Bingen 160 km over Keulen, per boot teruggekomen tot aan Keulen langs Bonn, Koblenz, de Lorelei, enz. Een zeer aangename en schone reis. In Sevelen was ik nog ingekwartierd bij de bakker Wiegels, Marktplatz. Daar was ik goed. Alle 8 dagen de wacht.
- 15 juni Naar Issum, 5 km verder getrokken en daar in barakken gelogeerd. 's Avonds om 10 u. de wacht opgetrokken tot de 16de 's avonds.
- 17 juni Om 9 u. te voet vertrokken terug naar Sevelen, vandaar de trein op tot aan Moers en vandaar per elektrische tram tot in Homberg aan de Rijn, vandaar te voet door Ruhrort naar Meiderich vertrokken, dat neutrale zone was. In kwartier bij Verscheuren, Lokumerstrasse, 14, dit is 7 km over de Rijn, links van Duisburg.
- 23 juli Naar Mons gekomen, vanwaar ik den 12de augustus in 40 dagen verlof vertrokken ben. De schone dag van mijn verlossing van 't militair leven om weer in de burgermaatschappij te komen.

DE STREEK VAN OOSTENDE EN DE "FERRARISKAART"

Het Cultureel Centrum van het "Gemeentekrediet van België" werd opgericht in 1961 voor een betere kennis van onze gewestelijke en plaatselijke instellingen. Het heeft de integrale publikatie van de 275 bladen van de "Ferrariskaart" op zich genomen en voltooid. Wat verstaat men onder de "Ferrariskaart", ook genoemd : "Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden" ?

Op het einde van het Ancien Régime, meer bepaald van 1771 tot 1778, deed graaf de Ferraris de eerste stafkaart opmaken van het huidige België en het Groot-Hertogdom Luxemburg. Deze kaart bestaat uit 275 gekleurde bladen van 0,90 m. x 1,40 m. ; zij werd getekend in drie exemplaren die thans worden bewaard te Wenen, te Delft en te Brussel (Koninklijke Bibliotheek Albert I, Keizerslaan 4). Zoök is de stad Oostende en haar omgeving, zoals zij er vóór de Industriële Omwenteling uitzag, op één der 275 bladen voorgesteld met een verwonderlijke overvloed aan details. Het Gemeentekrediet van België heeft elk van deze bladen in de vorm van vier kaarten gereproduceerd die, samen met een verklarende legende, onder map worden verkocht, verkrijgbaar in de boekhandel en bij het Gemeentekrediet van België, Cultureel Centrum, Pachecolaan 44, 1000 BRUSSEL (postrekening nummer 052-0606469-97). Deze reproductie is op schaal 1 : 25.000, dezelfde dus als die van de huidige militaire plannen. Prijs : 180 F (honderdtachtig frank). De "map Oostende" omvat de gemeenten Bredene, Leffinge, Middelkerke, Oostende, Oudenburg, Roksem, Snaaskerke en Wilskerke.

E. SMISSAERT

JULIUS L'ABBE, OOSTENDS ACTIVIST

Geboren te Sint-Truiden op 9 december 1874, gestorven te Oostende op 7 januari 1931. Julius l'Abbé werkte bij het Zeewezen te Oostende, o.a. als ontvanger van scheepvaartrechten. Jarenlang was hij actief in het Vlaamsgezinde culturele leven van vrijzinnig Oostende. L'Abbé was een schoolvriend van de activistische onderwijzer Steven Prenau (1866-1929) en werkte veel samen met de Oostendse stadsbibliothecaris Eugeen Everaerts (1880-1975) in het Van Neste-Genootschap, het Algemeen Nederlands Verbond en bij het organiseren van leeskringen. Evenals Everaerts was J. l'Abbé in de Eerste Wereldoorlog activistisch gezind. Wij kunnen in de aan hem gewijde biografische notitie van L. Buning, gepubliceerd in de "Encyclopedie van de Vlaamse Beweging" (deel I, 1972, blz. 49) lezen dat "in het begin van 1915 hij zich bevond bij de kleine groep Oostendse activisten, waartoe o.m. Eugeen Van Oye (1840-1926), Frans van den Weghe (1868-1937), Leo van den Bogaerde, Hendrik Janssens en August Quarin behoorden. Het besluit om van dit groepje een vaste afdeling van Domela Nieuwenhuis Nyegaards "Jong-Vlaamse Beweging" te maken, viel op 18 juli 1915 ten huize van Julius l'Abbé. Bijzonder op de voorgrond getreden is Julius l'Abbé niet". Archief- en documentatiemateriaal van hem wordt bewaard in het "Archief- en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven" (A.M.V.C.) te Antwerpen onder de vorm van brieven en knipsels. Zijn "beoordelingen in brieven van de persoonlijkheden van Domela en Van Oye zijn kritisch en curieus", noteert Lammert Buning.

E. SMISSAERT

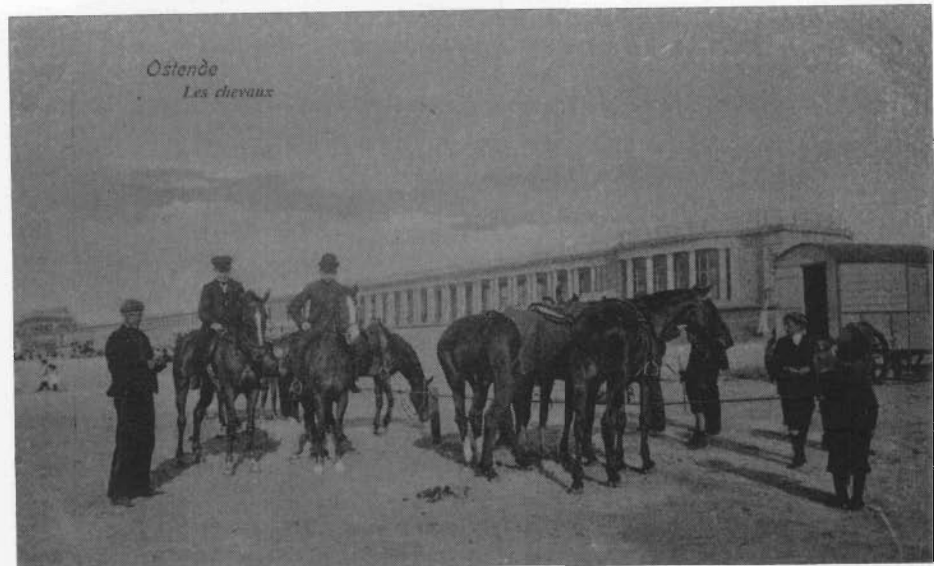

VRAAG

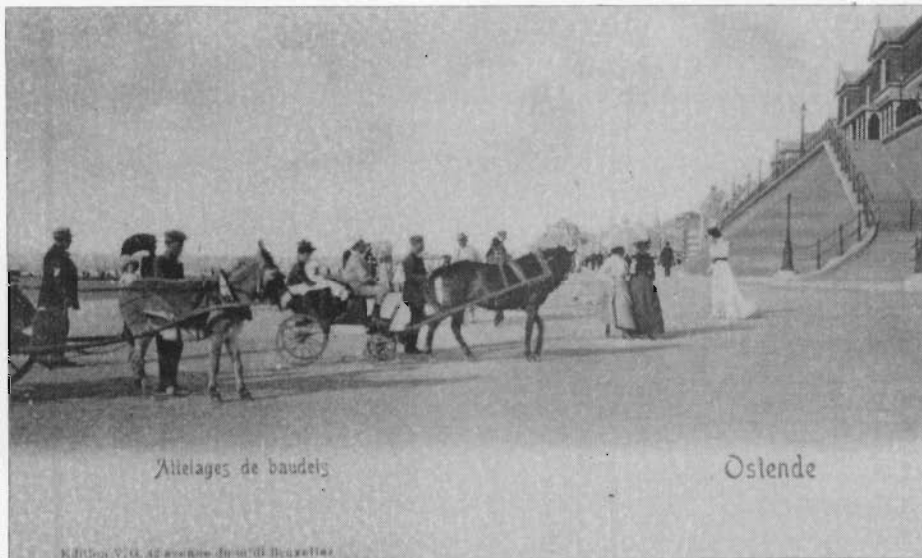
Mevrouw Christine Van Slambrouck, Koornstraat, 92, 8800 ROESELARE, (tel. 051/21.13.56) zoekt gegevens over Raadspensionaris Thomas DE GRYSPPERRE, met het oog op een biografie.

STRANDFOLKLORE

uit de verz. o.v.

Paarden werden voor een strandwandeling verhuurd nabij het Palace-hotel (1910)

De paarden- en ezelwagentjes nabij het koninklijk chalet (1900)

De ezeltjes zetten een honderdjarige traditie verder langs 't hard zand (1950)

Het is algemeen bekend dat onder de vele toeristen die Oostende in de 19e eeuw aandeden, er veel Duitsers waren. Mede door Koning Leopold II die niets onverlet liet om Oostende uit te bouwen tot een befaamd internationaal zomerverblijf met de zeebaden als attractie. Naast financiers, edellieden en diplomaten die er mekaar vonden, waren buitenlandse monarchen geen zeldzaamheid. Zo ook de Duitse Keizer die in de maand augustus 1890 een officieel tegenbezoek bracht aan Leopold II.

Wat echter veel minder bekend is, is het feit dat die aanwezigheid een taalrel veroorzaakt heeft in de Frans-Belgische pers. Vergeten we niet dat we toen in volle Vlaamse Beweging-strijd waren en dat de gemoederen bij een minste emotionele vonk tot in de Brusselse persorganen en op Waalse Congressen hoorbaar waren.

De bekende Gentse hoogleraar, Paul Fredericq, schreef in 1908 een driedelig standaardwerk "Schets der Geschiedenis der Vlaamsche Beweging". In het boek vond ik op p. 48-49 een sfeervolle en realistisch beschrijving van de feiten die ik graag letterlijk overneem.

"... Staande op de commandobrug van het sneeuwitte oorlogsschip Der Hohenzollern in een uitglinsterende kledij voer de Duitse Keizer de Belgische haven binnen, en hij werd geestdriftig onthaald door de verraste en aangegrepen menigte Belgen en vreemde badgasten. In den beginne was er enige aarzeling ; maar de indruk die de jonge keizer maakte, was zo groots en zo innemend, dat de geestdrift der Duitsers, uit Antwerpen en elders bij honderden naar Oostende toegesnel, eerst losbarstte en daarna de gehele menigte, vissers, burgers en badgasten meesleepte.

Noch soldaten noch politie scheidden de twee vorsten van het volk. Leopold II scheen opgetogen over dat heerlijk onthaal, dat zijnen doorluchtigen gast te beurt viel en de Keizer zelf was zo voldaan, dat hij met kwistige hand ridderorden uitdeelde en hij den Hohenzollern door groot en klein, arm en rijk liet bezichtigen.

's Avonds had een prachtige fakkeltocht plaats op het strand. 's Anderendaags was het zondag en de Keizer leidde zelf de protestantse dienst aan boord, hetgeen veel indruk maakte. Het scheen als het einde van een Germaanse middeleeuwse droom, toen Keizer Willem met zijn sneeuwit oorlogsschip onze kust verliet, kaarslicht staande als een glinsterende Lohengrin op de commandobrug ..."

In Brussel lekte verder uit dat Vlamingen te Oostende met Duitse officieren van de Hohenzollern in het koffiehuis, de Löwenbräu, op de Grote Markt flink aan het feesten waren gegaan onder het zingen van "Die Wacht am Rhein ...".

Ook dit is nu al weer 90 jaren geleden !

Ivan VAN HYFTE

DE VROEGE FOTOGRAFIE TE OOSTENDE

Onlangs zagen we een foto uit de Belle-Epoque enkele mensen op de Zeedijk voorstellend, ter hoogte van het Kursaal.

De foto was getekend "Photographie LÜCKEFETT OSTENDE - BIARRITZ - CANNES".

Het was de eerste keer dat we een foto van LÜCKEFETT zagen. Hoogstwaarschijnlijk was dit een fotograaf die op de Zeedijk de mensen aanpraatte om zich te laten fotograferen. (Zoals dit nu nog trouwens bestaat).

N.H.

FOTO'S VAN MAURICE ANTONY TENTOONGESTELD

Het Oostendse Stadsarchief bezit een mooie verzameling foto's van Maurice ANTONY. Een eerste reeks wordt vanaf heden tentoongesteld in het Heemkundig Museum. Vooral 2 thema's komen aan bod : de wereld van zeevaart en visserij vol couleur-locale ; verder enkele gezichten op lang verdwenen stadshoekjes. Deze eerste selectie is te zien tot na het Paasverlof. Zéker een gelegenheid om uw bezoek aan "De Plate" te vernieuwen.

I. BESTUUR

Maakten deel uit van het bestuur op 31 december 1980 :

De heer A. Van Iseghem	voorzitter
de heer O. Vilain	ondervoorzitter
de heer J.B. Dreesen	secretaris
de heer G. Vermeersch	penningmeester

mevrouwen N. De Taeye-Snykers en J. Valkenburg en de heren F. Edebau, L. Hollevoet, N. Hostyn, J. Klausning, W. Major en E. Smissaert als leden.

a. Deelname aan vergaderingen, werkgroepen, commissies en gouddagen.

- In de loop van het jaar werden 9 bestuursvergaderingen gehouden.
- De kring was vertegenwoordigd door minstens één lid van de raad van beheer op :
  - zes vergaderingen van de Culturele Raad Oostende, door de heer O. Vilain.
  - vier vergaderingen van de Stedelijke Commissie voor Monumenten- en Landschapszorg, door de heer J.B. Dreesen.
  - één vergadering van de werkgroep "'t Bosje" (C.R.O.), door de heer O. Vilain.
  - tien bureauvergaderingen van de Culturele Raad Oostende door de heer O. Vilain.
  - de Gouddag van de Westvlaamse Heemkringen te Izegem op 23-3-80 door de heer E. Smissaert.
  - de Landdag van de Vlaamse Heemkringen te Roeselare op 13-9-80 door de heer E. Smissaert.

b. Algemene vergaderingen.

- Een algemene ledenvergadering ging door op 31 januari 1980. Er waren 91 aanwezigen.
- Een algemene Statutaire Vergadering ging door op 4 juni 1980. Alle effectieve leden waren aanwezig. Er werden geen wijzigingen aan de statuten voorgesteld. De lidmaatschapsbijdrage bleef gelijk aan die van 1979.

2. Secretariaat.

Het secretariaat van de Kring verwerkte tijdens het jaar 286 stukken in de briefwisseling.

a. Leden.

- de Kring telde op het einde van het jaar 438 leden. Dit is een verhoging van 13 leden ten overstaan van 1979.
- voor de ledenwerving en het innen van de lidmaatschapsbijdragen hebben zich voornamelijk mevrouw J. Valkenburg en de heren J.B. Dreesen, O. Vilain en G. Vermeersch ingezet.

b. Necrologie.

In de loop van het jaar ontvielen ons de volgende leden : de heer Leo Coppyn, de heer André Wolf, de heer Michel Mispelon, mevrouw Poppe, de heer Robert Servais, de heer Henri Declerck, de heer Fernand Boehme en de heer Nicolaas Van Beirs.

3. Activiteiten.

---

a. Voordrachten.

Er werden acht lezingen gegeven, te weten :

- donderdag 31 januari 1980
DE OOSTENDSE VISSERSSTOET, voordracht met dias door de heren Dirickx en Vandecasteele. Er waren 91 aanwezigen.
- donderdag 28 februari 1980
DE ADMIRALITEIT VAN OOSTENDE EN DE OOSTENDSE KAPERS, voordracht door de heer W. Debrock. Er waren 95 aanwezigen.
- donderdag 27 maart 1980
TWAALF JAAR OOSTENDSE REVUE, voordracht met film door de heren H. Moerman en Gerard Dangreau. Er waren 110 aanwezigen.
- donderdag 24 april 1980
ENSOR EN DE DOOD, voordracht met dias door de heer Frank Edebau. Er waren 79 aanwezigen.
- donderdag 29 mei 1980
EEN OOSTENDENAAR JAN DE CLERCK; voordracht met dias door de heer Norbert H. styn. Er waren 103 aanwezigen.
- donderdag 30 oktober 1980
HET ONTSTAAN VAN DE VLAAMSE KUSTVLAKTE, voordracht met documentatiemateriaal door de heer Maurice Coornaert. Er waren 72 aanwezigen.
- donderdag 27 november 1980
ASPECTEN VAN HET OOSTENDSE STADSBEELD- EN LEVEN ROND 1830, voordracht met dias. door de heer Daniel Farasyn. Er waren 95 aanwezigen.
- donderdag 18 december 1980
HET OUDE AMBACHT, SIGAREN MAKEN MET DE HAND, voordracht met documentatiemateriaal door de heer Lucien Degraeve. Er waren 52 aanwezigen.

b. Podiumoptreden

Op zaterdag 13 december 1980 werd in het Vossenhol te Stene een OOSTENDSE KLEINKUNST-AVOND gebracht door de Oostendse groep VOEKESJUUS. Deze avond was voorafgegaan door het jaarlijks souper. Er waren 61 aanwezigen.

c. Studiereis.

Op zondag 10 juni 1980 ging een studiereis door naar DE BOSSEN VAN HET BRUGSE VRIJE, dit onder leiding van de heer J.B. Dreesen. Er waren 54 deelnemers.

d. Andere activiteiten.

- Jaarlijkse Veiling.

Op donderdag 31 januari 1980 ging onder de leiding van de heer O. Vilain de jaarlijkse veiling, voorbehouden aan leden, door. Er waren 91 aanwezigen en er werden 109 stukken aan de man gebracht.

- Weekeinde van de toerist.

In de maand juli verleende de Kring zijn medewerking aan het Weekeinde van de Toerist, een initiatief van de stad Oostende. Gedurende gans een weekeinde werd het museum gratis opengesteld voor de toeristen. De heren Vermeersch en Van Duyvenboden, zorgden voor de begeleiding.

- Actie "Ped het Bosje"

De kring verleende zijn medewerking aan de actie bij monde van de heer O. Vilain.

- Themantoonstelling DE ZAAGMOLENS VAN SAS-SLYKENS.

Op initiatief van de heren Dreesen en F. Gevaert werd van 1 januari tot 28 februari 1980 een themantoonstelling georganiseerd met betrekking tot de zaagmolens van Sas-Slykens. Er waren 301 bezoekers.

- Themantoonstelling KUNSTHANDWERK.

Op initiatief van mevrouw N. De Taeye werd van 29 maart tot 13 april 1980 een themantoonstelling georganiseerd met betrekking tot het KUNSTHANDWERK van en door vrouwen. Een twaalftal dames verleenden hun medewerking. Er waren 246 bezoekers.

- Themantoonstelling TRAMS AAN DE KUST.

Op initiatief van de heer G. Vermeersch werd van 1 augustus tot 31 augustus 1980 een themantoonstelling georganiseerd met betrekking tot de trams aan de kust. Er waren 366 bezoekers.

- Themantoonstelling HET BELGISCHE KONINGSHUIS EN OOSTENDE.

Op initiatief van de heer N. Hostyn werd van 1 september tot 30 oktober 1981 een themantoonstelling georganiseerd met betrekking tot het Belgisch Koningshuis en Oostende. Er waren 275 bezoekers.

- Themantoonstelling OOSTENDSE FOTOGRAFEN.

Op initiatief van de heer N. Hostyn werd van 1 november tot 31 december 1980 een themantoonstelling georganiseerd met betrekking tot de Oostendse fotografen. Er waren 315 bezoekers.

- Medewerking aan de tentoonstelling HARMONIES EN FANFARES.

Op initiatief van de heer N. Hostyn en met de inzet van de heer G. Vermeersch en D. Van Duyvenboden werkte de kring mee aan een Oostendse afdeling van de tentoonstelling HARMONIES EN FANFARES, die georganiseerd werd door het Gemeentekrediet van België en het Stadsbestuur van Oostende. Deze tentoonstelling kende meer dan 1500 bezoekers.

Door de heer N. Hostyn werd voor deze gelegenheid een studie gepubliceerd met betrekking tot de Oostendse Harmonies en Fanfares.

- Bezoek van de Heemkring "'t Schorre".

In de loop van de maand mei 1980 mocht de kring het bezoek ontvangen van een flinke vertegenwoordiging van de Heemkring "'t Schorre" uit Stene. De bezoekers werden in het museum rondgeleid door de heer J.B. Dreesen.

4. Museum.

a. Bezoekers.

5.620 bezoekers bezochten in de loop van het jaar het museum. Dit is ten overstaan van 1979 een verhoging van 1.789 personen. Deze verhoging van het bezoekersaantal vindt zijn oorzaak bij het verhoogde bezoek van de leerlingen van de zeeklassen.

b. Aankopen.

Door de kring werden aangekocht :

- een makette van het Kapelletje van Bredene.
- een sierbord van de St.-Sebastiaansgilde.
- een sierbord van de maatschappij Simon Stevin.
- een stel kinderkleding en een stel vrouwenkleding, vroeger gebruikt in de jaarlijkse processie te Oostende.

c. In bewaring gekregen.

Een bronzen Stadszegel van de Koninklijke Stadsharmonie toegekend ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de Harmonie.

Twee groepsfoto's van de Koninklijke Stadsharmonie, een getrokken ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan en een ander ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan.

d. Veranderingen en aanpassingen.

Door de zorgen van de heer G. Vermeersch werden de volgende werken en aanpassingen in het museum gerealiseerd :

- de aanmaak van een tentoonstellingskast in glas, gemaakt in het vooruitzicht van een nieuwe afdeling, de Oostende-Doverlijn.
- Het inkaderen van drie gravuren en twee foto's.
- opmaken en plaatsens van drie poppen t.w. een officier maalboot, een douanier en een herbergwaard.
- het herstellen van een makette van een standaard golfbreker op onze kust.
- de opmaak van 9 panelen met foto's van maalboten.
- het herstellen en opmaken van een ouderwetse kinderwagen.
- het stofdicht maken van de glazen plafond.
- opmaak van een galerij vaandels.
- verandering en aanpassing van de afdelingen Schilderijen en de afdeling Wereldoorlog I.

e. Aanwinsten.

De hiernavermelde personen schonken de volgende voorwerpen aan de kring :

Mevrouw Jeannette Remaut	- een erediploma van de oude Rijnwacht
de heer Maurice Declerck	- een kader met glas voor diploma.
de heer Jacques Barrat	- drie foto's ; Leopold III, Kursaal 1930 en Ensor
	- een fototoestel merk Brownie
	- twee krulspelden, krultang- en ijzer
	- een koperen knophouder
	- een handschoenhouder
	- een bottinehaak
	- een sjaal in kant
	- een paar wanten.
	- een palingsteker
de heer Marc Boussy	- een foto van een zeilschoolschip.
de heer Christiaan Brouwer	- een foto aanbouw Cockerillkaai 1899.
de heer Richard Verbanck	- vijf affiches Oostende-Doverlijn.
de heer Raymond Borrey	- vier affiches i.v.m. België.
	- twee projecten i.v.m. de Handelsdokken.
de heer Max Van Damme	- een sierbord van een Patiserie in stad.
de heer Raymond Dillen	- een vaantje van de Halfvastenstoet 1956.
de heer André Van Caillie	- een affiche van de Comp. Int. des Wagons-Lits.
de heer J. Jansoone	- twee foto's m.b.t. Beleg van Oostende en bouw Zee-
de heer Louis Vandecasteele	commissariaat 1898.
	- twee fotocopies van 17de eeuwse Oostendse aktes.
de heer Daniel Dewulf	- tien foto's van de vroegere Kunstkring Oostende.
de heer Baeys	- een exemplaar van de Stedelijke "Verordening over
de heer Willy Six	de prostitutie".
	- vijf postkaarten m.b.t. de stations van Oostende.
de heer J. Brys	- een vaandel van het Onafhankelijksfront, Patriotische
de heer Raoul Servais	militie van Oostende.
	- een mijlpaal gemerkt 133 km 600 van op de Van Ise-
de heer A. Van Iseghem	ghemlaan.

- de Regie voor Maritiem transport
- een pistool Shermuly
  - vier reddingslijnen
  - vier projectielen
  - vier patronen
  - een borstel voor het reinigen pistool.
- de heer René Knockaert
- de heer Willy Deblauwe
- mevrouw Vandermeulen-Demeester
- een vaandel Neringdoeners Hazegras 1921-26.
  - een reeks schoenleesten.
  - drie foto's m.b.t. het bombardement van de Grote markt te Oostende.
- de heer René Van Walleghem
- de heer Frank Edebau
- de heer Guido Geselle
- mevrouw Olga Calmeyn
- Kamer van Handel en Nijverheid
- de heer R. Lombary
- een veelvoudige muizenval.
  - een exemplaar Les Poissons d'Ostende.
  - twee foto's m.b.t. de vroegere vismarkt.
  - een affiche Kursaal 1937.
  - drie gravuren m.b.t. Oostende.
  - een vaandel, eretekens en een diploma van de veteranen van Leopold II.
- de heer Roger Vandenberghe
- de heer Emile Vereecke
- een nieuw ingebonden jaargang De Plate 1979.
  - een tegel m.b.t. de opening van het Stedelijk zwembad in 1976.
- mevrouw Ludwine De Praetere
- mevrouw Velthof-Poitier
- Regie voor Maritiem Transport
- een studie Brugse Almanakken 1683-1850.
  - een boek Ostende et le littoral Belge.
  - vier ronde reddingsboeien
  - een pyrotechnisch apparaat type "man over boord"
  - een makette van de mailboot Prins Albert.
  - een O.L.V.-figuur in porcelein.
  - twee paar schoenen behorende bij een officier van de mailboten.
- de heer Emiel Vereecke
- elf affiches m.b.t. de Oostende-Doverlijn.
  - tien ingekaderde foto's van de Fraternelle 3de en 23ste.
  - tien eervolle onderscheidingen.
- Regie voor Maritiem Transport
- de heer Rolan
- een gala-uniform van een kommandant van mailboten omstreeks 1900.
- mevrouw J. Valkenborg
- mevrouw Gheeraert
- een stel schoenmakerssalaam.
  - een foto van de Karnavalstoet 1937.
  - twee eretekens uit Wereldoorlog I
  - een vaandel van de Maatschappij Leopold I 1882.
- de heer Devos
- de heer Vandecasteele
- de heer Roger Eelbo
- een plan van de stad Oostende in 1919
  - een foto van Toussaint de Schutter
  - een groepsfoto Kursaalorkest 1922
  - een Kursaalprogramma 10 juli 1932.
- de heer Veraert
- de heer Jaxx
- drie foto's ; Hotel Imperial 1914, fietser van 1914, koersfiets van voor 1914.
  - twee koperen vazen.
- de heer Barrat
- een affiche inhuldiging Vismijn 1951
  - een kleurfoto van de Blauw Kasteel hoeve
  - een Shermulyraket met lichtgevende drijvers.
  - een oude kinderoppenwagen.
- de heer Jean Hrys
- de heer Patrick Madelein
- de heer Robert Demaeght
- de heer Gilbert Vermeersch
- de heer Walter Major
- mevrouw Van Glabbeke
- de heer Raymond Borrey
- de heer Roger Eelbo
- een Litho van scheepswerven van de 3de bassijn.
  - zeven affiches van de Oostende-Doverlijn.
  - een exemplaar van de Recueil illustré des ordres de chevalerie et decorations belge.
- de heer De Jonckheere
- de heer Van Wylick
- een kinderwieg.
  - vijf foto's, badende dames 1922, badende duitse soldaten 1918, Amerikaanse destroyers 1926 en kruiser te Oostende.

mevrouw Valkenborg
de heer Raymond Borrey
de heer Louis Vandecasteele

de heer Vanhoecke
mevrouw Szyhlhabel
de heer Walter Major

de heer Robert Demaegdt
de heer Lucien Degraeve
de heer Julien Bérard
de Ridders met zwaarden
de heer Guido Geselle

- twee foto's 50 jaar Stedelijke Harmonie 1954.
- vier meter scheepsreling.
- negen foto's (30 x 40 cm) voorstellende de generaties mailboten tussen 1846 en 1980.
- een stel documentatie i.v.m. de visserij.
- een ouderwets zitbad.
- een foto bestuur Havenarbeidersbond 1932.
- een foto uitvarende mailboot te Oostende.
- drie Livrets van Openbaar boodschapper.
- een houten sigarenpres.
- een eigentijds douane-uniform.
- een vaandel van de Ridders met Zwaarden.
- een kader met een gekleurd diploma van het 3de linieregiment.
- een kader met de foto's van Hunne Majesteiten Koning Leopold III en Koningin Astrid.

f. Zorgden voor het museum.

De heren G. Vermeersch en D. Van Duyvenboden stonden in voor de uitbating. Mevrouw De Taeye en de heren J.B. Dreesen en N. Hostyn zorgden voor het instandhouden en het tot zijn recht brengen van de verzameling. Mevrouw De Taeye en de heren Dreesen, Hostyn, Van Iseghem en Vermeersch vormden de werkgroep Museum.

5. Publicaties.

-----

a. Tijdschrift.

Van het tijdschrift verschenen 9 nummers op de vooropgestelde data in jan., feb., maart, april, mei, sept., octob., novem. en december. In totaal werden er 216 bladzijden gepubliceerd waarvan 16 fotobladzijden. Een inhoudstafel van 26 bladzijden werd opgemaakt door de heer E. Smissaert. Als hoofdredacteur fungeerde de heer O. Vilain en als redactieleden de heren Dreesen, Hostyn, Klausing en Smissaert.

b. Aanwinsten Boekenfonds.

- Jaarverslagen van de provinciale dienst voor Cultuur 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978.
- ingebonden jaargang De Plate nr. 8 (1979)
- drie exemplaren van de Inventaris van de Heemkring. (fotocopy)
- een exemplaar van de Inventaris van de Heemkring (origineel)
- Jaarboeken van Ter Ceure 1977, 1978, 1979 (2delen)
- Fardes briefwisseling 1974, 1975, 1976, 1977 en 1978.
- Notulen van de bestuurs- en statutaire vergaderingen 1974 tot en met 1976 (één boekdeel).

d. Ruilabonnementen.

Werden uitgewisseld met de volgende Heemkringen :

- Ter Ceure, Bredene.
- Het Houtland, Torhout.
- Iepers Kwartier, Ieper.
- Ons Doonkerke, Oostkamp.
- Zedelgemsekring voor geschiedenis en familiekennis.
- Aan de Schreve, Poperinge.
- David Jonckhere, Aartrijke.
- Het Brugs Ommeland. St.-Andries
- Bachten de Kupe, Nieuwpoort.
- Gemeentekrediet van België.

6. Giften.

De kring mocht een geldelijke gift in ontvangst nemen van :
mevrouw Gryspeerd-Messing, Oostende.

De financiële instelling AN-HYP schonk ons 5000 gedrukte kافتen voor het tijdschrift.

Gedaan te Oostende op de 20ste van de Louw, IJs of Wolfsmaand 1981,

J.B. DREESEN

Secretaris

A. VAN ISEGHEM

Voorzitter

DE STUDIE DER VOLKSKUNDE AAN DE UNIVERSITEITEN

De wetenschappelijke fundering van de volkskunde en het uitstippelen van de te volgen methodes is in ons land, zoals overal elders, het werk geweest van de universiteiten. De grootste verdienste in dit verband had Prof. Paul De Keyser (1891-1966), de titularis van de eerste cursus volkskunde aan de Rijksuniversiteit te Gent sedert 1923, later gevolgd door de Leuvense hoogleraar Jan Gessler (1878-1952) te Leuven, vanaf 1937. Te Leuven is sedert een paar jaren, naast de cursus volkskunde, ook een seminarie ingesteld. Het aantal studenten in de volkskunde is te Leuven gestegen tot 60-70, met een dozijn licentiaatsverhandelingen per jaar.

Aan andere instellingen voor hoger onderwijs bestaat belangstelling voor de volkskunde en sedert september 1969 is te Antwerpen het "Centrum voor Studie en Documentatie v.z.w.", Jan De Voslei 51/16, 2020 Antwerpen, geopend. Het bezit de nodige apparatuur, een bibliotheek en documentatie, en het beschikt over wetenschappelijk en administratief personeel om de belangstellenden en de studerende alle mogelijke hulp en bijstand te verlenen. Het project om een volledige sagenverzameling voor het Vlaamse land aan te leggen en de uitgave van een "Nederlandse Volkskundige Bibliografie. Systematische registers op tijdschriften, reekswerken en gelegenheidsuitgaven" (in 1977 verscheen het 24ste boekdeel) verkeren in een zeer gevorderd stadium van afwerking.

Vermelden wij nog de uitgave van een driemaandelijks wetenschappelijk tijdschrift voor de studie van het volksleven : "VOLKSKUNDE", uitgegeven te Antwerpen door het reeds vermelde Centrum voor Studie en Documentatie in 1979 reeds een 80ste jaargang !). In de redactie zetelt Dr. Stefaan Top, buitengewoon docent aan de K.U. Leuven en opvolger van de betreunde K.C. Peeters.

Bron van deze mededeling is het artikel van K.C. Peeters, Moderne methodes en gebruik van technische hulpmiddelen bij de studie van het volksleven in de gedifferentieerde samenleving, in : Handelingen van het 29ste Vlaams Filologencongres (Antwerpen, april 1973), blz. 289-290.

E. SMISSAERT

BLOEMENUURWERK

Ons lid René DELY, Jonckhoflaan, 14, 8430 Middelkerke, zoekt een foto van het bloemenuurwerk in de zomer van 1963, in leen of mits betaling.

O.V.

TEKSTOVERNAME UIT "DE PLATE" IS ALTIJD TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

De laatste

uitgegeven boeken

zijn **ALTIJD**

te verkrijgen bij

INTERNATIONALE BOEKHANDEL

Adolf Buylstraat 33

8400 - Oostende - Tel. 70.17.33

en in haar bijhuizen